

## ऋणनिर्देश

शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल्. शिक्षणशास्त्र या पदवीच्या पूर्ततेसाठी संशोधन कार्य पार पाडताना आवश्यक असणारी प्रेरणा व जिद्द निर्माण करणारी तसेच प्रत्येक लहान लहान गोष्टीतून ज्ञानाची व संशोधनाची सखोल माहिती देणाऱ्या आदर्शवत मार्गदर्शिका डॉ.सौ. पाटणकर पी. एस. यांचा मी आजन्म ऋणी राहिन तसेच डॉ. सौ. पदमिनी एम. एस. (विभागप्रमुख, शिक्षणशास्त्र विभाग), डॉ.सौ. सप्रे एम. आर., डॉ.सौ. पाटील जी. एस. यांचा सदैव ऋणी राहिन.

संशोधन कार्याच्या उपक्रमामध्ये कै. बाळासाहेब ग. खराडे व श्री. एस. के. पाटील शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील विद्यार्थी व अधिव्याख्यात्याचे मोलाचे सहकार्य लाभले तसेच ग्रंथपाल भक्ते पी. एस. व पाटील एम. डॉ. यानी वेळोवेळी पुस्तकांची उपलब्धता करून दिल्याबद्दल त्यांचा ऋणी राहिन.

संशोधन कार्यात मला मोलाची साथ देणारे श्री. एस. के. पाटील (अध्यक्ष, पंचगंगा शिक्षण प्रसारक मंडळ, प्रयाग चिखली, जि. कोल्हापूर), प्रा. गिरीगोसावी आनंद (इतिहास विभागप्रमुख, श्री छत्रपती शहाजी महाविद्यालय, दसरा चौक, कोल्हापूर.), प्राचार्य खांडके सी. जी. (कै. बाळासाहेब खराडे बी.एड. कॉलेज, कोल्हापूर), प्रा. पाटील आर. आर. (प्राचार्य, वडगाव डी.एड. कॉलेज), प्रा. बावीस्कर सी. आर. तसेच श्री. पाटील आर. ए. (सहा. शिक्षक, कै. बा. पू. पाटील हाय. शिरोली दुमाला, जि. कोल्हापूर), सतीश भोसले (भोसे, मंगळवेढा) व सज्जन पवार (होनसळ, उत्तर सोलापूर) तसेच पत्नी सौ. शुभांगी प्रताप पाटील आणि कुटुंबीय यांची मला मोलाची मदत लाभली. त्यांचा संशोधक सदैव ऋणी राहिल.

अहवाल लेखन टंकलेखन, पान सजावट, मुद्रितशोधन, संपादन श्री. भरत बुटाले (उपसंपादक, दै. लोकमत, कोल्हापूर) यांनी कमी वेळेत करून दिल्याबद्दल संशोधक त्यांचा ऋणी राहिल. तसेच कोल्हापूर शहरातील मराठी व इंग्रजी माध्यमांच्या शाळा मुख्याध्यापकांकडून प्रश्नावली व वर्तनश्रेणी पूर्ण करून घेतली व वेळोवेळी त्यांनीही मदत केली. त्याबद्दल संशोधन त्यांचाही ऋणी राहिल.

या एम.फिल्. संशोधन कार्यात प्रथमपासून ते अखेरपर्यंतच्या कार्यवाहीत अनेक व्यक्तींनी प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष सहकार्य लाभले. त्याबद्दल संशोधक त्यांचा ऋणी राहिल.